

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 410/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **BLAHO-BYT, spol. s r. o.**, Prokopa Veľkého 51, Bratislava, IČO 35 729 899, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s. r. o., Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 36 677 175, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Radoslav Kačur, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 28 Cb 97/2016 zo 4. apríla 2022 a postupu Okresného súdu Bratislava I, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 7. júna 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 Cb 97/2016 zo 4. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom okresného súdu, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ďalej len „napadnutý postup“). Sťažovateľ žiadal tiež zrušiť napadnuté uznesenie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáhal aj náhrady trov konania v sume 460,90 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 28 Cb 97/2016 z 25. novembra 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom bol žalobca zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi ako žalovanému v 2. rade trovy konania v sume 4 174,90 eur. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka žalobca podal sťažnosť, ku ktorej sa sťažovateľ aj vyjadril. Napadnutým uznesením bolo zmenené uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že žalobca bol zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania v sume 3 212,26 eur.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že napadnutým uznesením okresný súd rozhodol v jeho neprospech, keďže mu nepriznal trovy právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby, a to za ďalšiu poradu alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu, ktorá sa konala 8. januára 2018. Sťažovateľ sa domnieva, že na daný úkon právnej služby má nárok v zmysle § 13a ods. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Právny zástupca sťažovateľa predložil okresnému súdu potvrdenie o porade so sťažovateľom, z ktorého jednoznačne vyplýva, kde a kedy sa uskutočnila, ako dlho trvala a čo bolo jej predmetom. Z tohto dôvodu sa sťažovateľ nestotožňuje s tvrdením okresného súdu, ktorému nebolo zrejmé, čo potreboval advokát konzultovať so sťažovateľom. Zároveň sa ďalej okresný súd len obmedzil na hypotetické skonštatovanie, resp. poučovanie sťažovateľa a jeho advokáta o „správnosti“ postupu v rámci daného sporu. Sťažovateľ poznamenal, že nie je povinnosťou advokáta bližšie špecifikovať obsah rokovaní s klientom, pričom potvrdenie o danej porade s jeho advokátom je po obsahovej stránke zámerne naformulované stručne z dôvodu jeho povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

4. Obsah rokovania na porade s advokátom závisel od skutočností, ktoré vyplynuli v neskoršom štádiu daného sporu, než ktoré boli sťažovateľovi a jeho advokátovi známe v čase uskutočnenia právneho úkonu prípravy a prevzatia právneho zastúpenia. Daná porada bola nevyhnutná, pričom *„jej predmetom nebolo len to, aby Sťažovateľka oznámila Advokátovi spoločného zástupcu pre žalovaných v 3. až 122. rade, ale Sťažovateľke sa odporučil postup pri takomto ustanovení spoločného zástupcu, ďalej sa jej poskytli pokyny ohľadom zvolania schôdze vlastníkov bytov a vyhlásenia písomného hlasovania. So Sťažovateľkou sa zároveň konzultoval ďalší postup v konaní v Právnej veci, pričom konzultácia ďalšieho postupu bola nutná v priamej súvislosti s prebiehajúcim konaním v Právnej veci.“*. Porada tak mala svoj účel a bola odôvodnená s poukazom na závery pojednávania, ktoré sa konalo 11. decembra 2017.

5. Sťažovateľ tiež nerozumie záveru zákonného sudcu okresného súdu o možnosti subsumovať danú poradu pod úkon právnej služby prípravy a prevzatia zastúpenia, ktorý *„sa realizuje v počiatočnej fáze sporu, kedy logicky strana sporu a ani jeho právny zástupca nevedia a ani nemôžu vedieť, ako sa priebeh konania bude vyvíjať a ako tomu budú prispôsobovať jednotlivé kroky. Takýto nelogický a zároveň hypotetický záver nemôže spochybňovať dôvodnosť Porady.“*

6. Podľa názoru sťažovateľa zákonný sudca rozhodol nezákonne, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia je neopodstatnené, hypotetické a špekulatívne. Zákonný sudca okresného súdu sa priklonil k špekulatívnej argumentácii žalobcu, ktorej cieľom bolo zmierniť dôsledky ním vyvolaného sporu. Zároveň zákonný sudca poprel zmysel § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a tiež nerešpektoval vyhlášku.

7. Sťažovateľ ďalej uviedol, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Zákonný sudca okresného súdu nezákonne zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľa

tým, že mu nepriznal náhradu trov konania v rozsahu úkonu právnej služby ďalšej porady alebo rokovania s klientom za každú skončenú hodinu, čím sa jeho majetok zmenšil o sumu 554,82 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd uvádza, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd konštatuje, že v podanej ústavnej sťažnosti je jej petit oddelený od ostatných častí. Predmetom prieskumu ústavného súdu nebolo namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením a napadnutým postupom okresného súdu. Porušenie týchto práv sťažovateľ síce namietal v odôvodnení ústavnej sťažnosti (bod 7), ale bez toho, aby sa táto skutočnosť premietla aj do jej petitu.

10. V súlade so svojou stabilnou judikatúrou ústavný súd poukazuje na to, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. II. ÚS 56/05, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska). Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je však zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016).

11. Vo všeobecnosti platí, že pochybenie všeobecného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe takú intenzitu, ktorá zakladá možnosť porušenia základných práv a slobôd, a to bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania (negatívne) dotknúť. Z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho rozhodovania takéto pochybenie nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať mu takú istú ústavnú relevanciu ako v prípade námietok týkajúcich sa pochybenia v procesnom postupe všeobecného súdu vedúcom k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015). Zároveň rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu, pričom pri tomto rozhodovaní ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva.

12. Ústavný súd sa preto k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnemu prieskumu, pričom k zrušeniu výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018). To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich trovy konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prepriateho formalizmu), a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o trovách konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

13. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením okresného súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti. Zároveň posúdil zlučiteľnosť obsahu napadnutého uznesenia s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Inými slovami, posudzoval jeho ústavnú udržateľnosť.

14. V relevantnej časti odôvodnenia zákonný sudca uviedol, že pojednávanie, ktoré sa konalo 11. decembra 2017, bolo odročené z dôvodu požiadania o súčinnosť všetkých strán sporu, čo sa týka určenia osoby oprávnenej konať za navrhovaný okruh žalovaných. Súčinnosť mal poskytnúť predovšetkým sťažovateľ tak, že sa mal pokúsiť označiť osobu, ktorá má zastupovať vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Okresný súd síce zaviazal sťažovateľa k súčinnosti, avšak táto spočívala len v určení, resp. označení osoby ako spoločného zástupcu pre žalovaných v 3. až 122. rade. Z uvedeného vyplýva, že nešlo o právnu otázku, a preto nie je zrejmé, čo potreboval advokát konzultovať so sťažovateľom. Ak bolo potrebné, aby vo vzťahu k určení osoby spoločného zástupcu žalovaných sťažovateľ zvolal schôdzu vlastníkov bytov, túto sťažovateľ bol povinný uskutočniť v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako zástupca vlastníkov bytov. Práve právny zástupca žalobcu, a nie právny zástupca sťažovateľa oznámil okresnému súdu, že 18. januára 2018 sa konala mimoriadna schôdza vlastníkov bytového domu, na ktorej došlo k zvoleniu spoločného zástupcu pre účely daného sporu.

15. Zároveň zákonný sudca poznamenal, že *„ak by aj nastala situácia, že by právny zástupca žalovaného 2/ bol zároveň aj právnym zástupcom žalovaných v 3. až 122 rade, aj v takom prípade, by mal súd za to, že predmetná porada by bola neučelná, nakoľko na právne odporúčanie k postupu ustanovenia, resp. určenia osoby spoločného zástupcu žalovaných, rovnako ako na právne posúdenie predmetného sporu advokátom a realizácia ním zamýšľaných postupov, by plne postačoval úkon príprava a prevzatie zastúpenia, ktorý bezpochyby v sebe zahŕňa aj prvú poradu s klientom.“*

16. Zákonný sudca dodal, že ak si sťažovateľ vyžiadal poradu so svojím advokátom, mal na ňu nepochybne právo (vychádzajúc z písomného záznamu táto bola uskutočnená). V danom prípade je potrebné, aby náklady na ňu znášal sám sťažovateľ, keďže podľa názoru zákonného sudcu okresného súdu nebola daná porada účelná a nevyhnutná. Sťažovateľ podniká v oblasti správy a údržby bytového a nebytového fondu v rozsahu voľnej živnosti, a preto *„má súd za to, že právne stanovisko (odporúčanie) právneho zástupcu k zvoleniu schôdze vlastníkov bytov či k vyhláseniu písomného hlasovania, ktoré vyplynulo z uskutočnenej schôdze sú úkony, ktoré zo svojej činnosti*

vykonáva správca, teda žalovaný 2/ a nijakým spôsobom nesúvisia s poskytovaním právnych služieb v rámci tohto súdneho konania vedeného na príslušnom súde.“

17. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že okresný súd ústavne nesúladne aplikoval § 251 CSP, podľa ktorého trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Sťažovateľ konkrétne namietal vecnú nesprávnosť rozhodnutia sudcu okresného súdu, ktorý sťažovateľovi nepriznal trovy právneho zastúpenia za danú poradu z dôvodu, že túto nie je možné považovať za odôvodnenú a účelne vynaloženú.

18. Ústavný súd konštatuje, že sudca okresného súdu jasne, zrozumiteľne a logicky vyjadril dôvod, pre ktorý nebol sťažovateľovi priznaný daný úkon právnej služby. Sudca reagoval vyčerpávajúcim spôsobom na argumentáciu sťažovateľa uvedenú vo vyjadrení k sťažnosti žalobcu proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pričom z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sa s ňou nestotožnil. Nemožno preto vysloviť, že by zákonný sudca postupoval svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladal, resp. aplikoval príslušné právne predpisy. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa sudca takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustil, a preto napriek nesúhlasnému postoju sťažovateľa k obsahu napadnutého uznesenia, ktorý vyjadril aj vo svojej ústavnej sťažnosti, ústavný súd v tomto prípade nevidí priestor na zásah vo forme zrušenia napadnutého uznesenia. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je iba polemikou s právnym názorom sudcu okresného súdu, ktorý v napadnutom uznesení jednoznačne vyslovil, že považuje daný úkon právnej služby za neodôvodnený a účelný, čím posúdil účelnosť týchto trov konania v zmysle § 251 CSP.

19. K nesúhlasu sťažovateľa s názorom okresného súdu o subsumovaní ďalšej porady pod úkon prevzatia a prípravy zastúpenia (bod 5) ústavný súd podotýka, že okresný súd tento záver vyslovil vo vzťahu k okamihu potenciálneho právneho odporúčania na určenie spoločného zástupcu žalovaných (bod 22 napadnutého rozhodnutia).

20. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

21. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať

takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

22. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu